

**MEDZINÁRODNÁ KONFERENCIA
„KRAJINA – ČLOVEK – HISTÓRIA“**

**INTERNATIONAL CONFERENCE
„LANDSCAPE - MAN – HISTORY”**

Daniel HUSÁRIK¹

¹ Kysucké múzeum v Čadci, Moyzesova 50, SK-022 01 Čadca, , e-mail: husarik@kysuckemuzeum.sk

Kysucké múzeum v Čadci v spolupráci s Historickým ústavom Slovenskej akadémie vied a Muzeom Těšínska zorganizovalo v dňoch 22. – 23. októbra 2014 úspešnú medzinárodnú konferenciu, ktorá prebiehala v prírodovednej expozícii Kysuckého múzea v Krásne nad Kysucou. Dvojdňový program priniesol množstvo interdisciplinárnych a širokospektrálnych erudovaných tém upriamujúcich pozornosť na dejinné aspekty ľudstva zakomponované do životného prostredia, v ktorom človek žil a pretváral ho. Cieľom konferencie bola prezentácia problematiky environmentálnej histórie v kontexte historického výskumu daného regiónu. Progresívna metóda výskumu dopadov ľudskej činnosti na prírodu je v súčasnosti kľúčovou otázkou interdisciplinárneho bádania.

Program konferencie začal príhovorom Miloša Jesenského, riaditeľa Kysuckého múzea v Čadci. M. Jesenský po slávnostnom privítaní vyzdvihol metodiku environmentálnej histórie ako veľmi užitočný nástroj skúmania histórie priamo v teréne. Význam predkladaných regionálnych tém svojou účasťou a krátkym príhovorom podporil i primátor Krásna nad Kysucou Jozef Grapa a Peter Kubica – vedúci odboru informácií a zahraničných vzťahov Žilinského samosprávneho kraja. Prvý prednáškový blok zameraný na kysuckú krajinu patril historikom Kysuckého múzea. Veronika Pauková sa zamerala na povodne v roku 1925 a ich dôsledky na Kysuciach so špecifickým zreteľom na železničnú dopravu. Adam Buchta referoval o vplyve človeka na kysuckú krajinu v stredoveku. Prednáška Martina Turóciho bola zameraná na vodný tok rieky Kysuca a priblíženie jeho premien v minulosti dokumentovaných na základe využitia metód historickej topografie. Po prezentácii tém prvého bloku nasledovala živá diskusia a krátka prestávka.

Nemenej zaujímavý druhý blok uviedol riaditeľ Muzea Těšínska Zbyšek Ondřejka prednáškou o zmene krajiny počas výstavby Košicko-hohumínskej železničnej dráhy. Vplyv výstavby diaľničnej siete na regionálnu faunu Těšínska monitorovala Jana Strakošová (Těšínske muzeum). Zdôraznila význam budovania cestných podchodov, resp. zábran s ohľadom na zvyšujúcu sa úmrtnosť zvierat počas cestnej premávky. Výstavba vojenských opevnení Jablunkovského priesmyku zanechala stopy v okolitej kultúrnej krajine, o čom účastníkov konferencie presvedčil Martin Krůl (Těšínske muzeum). Záver druhého prednáškového bloku sprevádzala diskusia, po ktorej nasledovala obedná prestávka.

Pohľad do pléna (foto © P. Juriš)

Záverečný blok prvého prednáškového dňa začal príspevkom Miloša Jesenského o živelných pohromách v dejinách Horného Považia a okolia. M. Jesenský v pútavom exkurze venoval osobitnú pozornosť zemetraseniam a povodniam v tomto regióne a ich odraze v súčasnej krajine. Záverečný blok uzavreli dve prednášky Pavla Hrončka z Inštitútu výskumu krajiny a regiónov Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici. V prvej prednáške rozobral v teoreticko-metodologickej rovine historickú krajinu a environmentálne dejiny. Vo svojej prednáške nielenže poukázal na environmentálne dejiny krajiny ako na nový progresívny vedný odbor, ktorý sa v súčasnosti začína na Slovensku postupne rozvíjať. Tiež

priblížil množstvo moderných interdisciplinárnych výskumných metód a ich využitie v historickom výskume krajiny, čím poukázal na možnosti získavania vierohodných historických faktov v regiónoch kde absentujú „klasické“ historické pramene. Následne v druhej prednáške prezentoval konkrétny metodický postup už zo zrealizovaného environmentálneho historického výskumu krajiny na príklade environmentálnych dejín vinohradníckej krajiny novohradskej obce Veľké Straciny. Pred ukončením prvého konferenčného dňa prebehla záverečná diskusia, v ktorej sa diskutovalo nielen o odborných otázkach vyplývajúcich z programu prednášok konferencie ale rokovalo sa aj o ďalšej možnej spolupráci medzi účastníkmi.

Druhý rokový deň otvoril Miloš Jesenský spoločne so spoluorganizátorom konferencie Ľudovítom Hallonom – vedúcim oddelenia Dejín vied a techniky Historického ústavu SAV v Bratislave. Archeobotanické nálezy vo vzťahu k pôvodnému prostrediu Kysúc priblížila v prvom príspevku archeologička Danko Majerčíková (Kysucké Múzeum).

**Prednáška PhDr. Ľudovíta Hallona, CSc.
z Historického ústavu SAV v Bratislave
(foto © P. Juriš)**

Následne vystúpila s referátom historička Andrea Paráčová (Kysucké Múzeum), ktorá poukázala na zásah do krajiny pri valašskej a kopaničiarskej kolonizácii Kysúc. Etnografička Helena Kotvasová (Kysucké Múzeum) prezentovala minulosť predkov prostredníctvom univerzálneho využitia dreva v každej domácnosti. Prítomní poslucháči sa po rozhovore a krátkej prestávke vypočuli prednášky vedeckých pracovníkov Historického ústavu Slovenskej akadémie vied. Ľudovít Hallon hovoril o industrializácii severozápadného Slovenska v medzivojnovom období, pričom sa nevyhol otázke vplyvov priemyslu na životné prostredie sledovaného obdobia. Tematiku výstavby vodných elektrární na severozápadnom Slovensku a jej dopade na životné prostredie priblížil Miroslav Sabol.

Ochrana prírody v medzivojnovom období spadala do prednášky Karola Hollého, ktorý pri genéze TANAP-u a TPN priblížil cezhraničné československo-poľské vzťahy.

Po odbornej i neformálnej obednej diskusii sa účastníci konferencie posledný krát presunuli do príjemného prostredia Vlastivednej expozície Kysuckého múzea, kde odznel príspevok Anny Falisovej o hygienickej situácii na Kysuciach v minulosti. Dejinami chránených území na Orave sa zaoberala Oľga Removčíková (Oravské múzeum). Po diskusii bola medzinárodná vedecká konferencia ukončená.

Prednesené príspevky budú publikované v aktuálnom Zborníku Kysuckého múzea (Zborník Kysuckého múzea v Čadci, 16/2014, Čadca: Kysucké múzeum, 2014, 600 s.). Vyčerpávajúci dvojdnový program okrem iného ukázal cestu akou by sa mala uberať spolupráca múzejníkov s odborníkmi ďalších inštitúcií.